

ACC. N:R M. 9214: 1-3.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Aug. Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Seängsta
Socken: Ararum Berättat av:
Uppteckningsår: 1943 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mätning för Sjukvård.
(Måla för Dödsfallsomsorg)

Fl. G. 16

Att måla för sjukdom. Eller som det på folkspråket kallas:
"Måla för dödsdömsmö". har troligtvis ej förekommit under
de sista 140 åren! Under 1870 talet fanns här flera gamla
kärningar som hade detta göre såsom förtjänst. I mån som
de gamle dog föminskades antalet. Men ännu på slutet
av 1880 talet fanns en såvan i närheten av Svängsta.
Denna var den sista jag vet. Kanske att det ännu i
någon avlägsen krok finns någon, men detta vet jag ej.

Fick någon, man eller kvinna, värk i ryggen eller i en
arm eller båda visande sig i stickningar och flågor, så
hade de ju "räkat ut för något"! Och istället för att söka
dyra doktare eller bruka medicin gick det ju enklast att
låta en kärning måla sig. Detta var undanstökat på mindre
än en halvtimme och kostade sällan mer än en Rigsdaler
och ett kvarter brännvin som den sjuke och Målare-kärningen
broderligt delade i kaffet hov bjöt på.

1 Jag hade en gång under slutet av 1880 talet, en arbetare
som en dag räknade, utan att vi kunde förstå, varför

få en slidlig värk i ena armen så han var oförmögen att göra något på flera dagar. Jag ville han skulle gå till Doctor Frykman i Karlskrona, men dertill var han ej hägad. Tredje dagen så han resolut: I dag går jag till Motiva Stina och låter henne mäla mig. Av pur nyfikenhet gick jag med för att få se hur sådant gick till.

Waringen tog en svart ulltråd cirka tre alnar lång. Den var tvinnad trestängad (Tröstalet har ju betydelse) lade ändan på Karlens hjessa om midje först till högra örat. Den slops knut. Derifrån till högra axeln (äter knut) Från axeln till armbågen (äter knut) Från armbågen till handleden (äter knut). Återigen från axeln till handleden med utsträckt arm (ny knut) Från axeln till näsan (dubbel knut) Det var högra armen han hade ont i och därför mättes endast denna. Nu skulle Karlén dra av sig alltihop utom skjortan samt öppna vid halsen och hålla ut skjortan från kroppen. Waringen kom med ett loppat med vatten i som han ställde på golvet framför hans fötter. Nystade ihop hela tråden i en liten vippa, höll denna rakt över hans hufvud

och satte eld på vippan med en tändsticka. Då den brunnit nästan till slut släppte hon den kokande träven ner emellan den öppna skjörten och kroppen på karlen så att den föll i det på golvet placerade lerfatet. Derpå skulle både han och hon spotta tre ggr i vattnet. Och med detta var kuren överstodas. Jag frågade lite elakt: om jag behöfve spotta med, men fick bara en giftig blick till svar!

När nu pojken som hette Jon fått kläderna på igen skulle vi avsmaka kaffet och karingen kunde verkligen koka gott kaffe. Så sa hon: Bli du nu inte bra tills om söndag får du gå hit igen, ty du blir det ombyte på mänskifte och då ska du säkert bli bra i nästa mänskifte.

Jag har hört andra mätleysten omtalas. Men ej lagt såsom värskap på minnet så jag kan ej beskriva dem.

Vid samtalet som följde då vi drack kaffegökarna förstod jag att karingen själv inte trodde att hennes mätning betydde något. Hennes mesta göra bestod i att spå i kott.